

ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ
ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ

АДРЕС: УЛИЦА "БРАТЯ МИЛАДИНОВИ" – ЮГ № 50
ТЕЛ.: 0336 / 62201, 62139 ; ФАКС: 0336 / 62872

E-mail: obaparv@parvomai.bg
<https://www.parvomai.bg>

**ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА КЪМ ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
2023 година**

Годишният финансов отчет на Община Първомай за 2023 година е изготвен съгласно Указания на МФ ДДС № 08 / 21.12.2023 г. относно годишното счетоводно приключване на бюджетните организации и включва елементите съгласно Заповед № ЗМФ-1338 / 22.12.2015 г. на Министъра на финансите.

Годишният финансов отчет е съставен за период от една година - от 01.01.2023 до 31.12.2023 г. и представя достоверно имущественото и финансово състояние на Общината.

Община Първомай води своето текущо счетоводство и изготвя финансовите си отчети в съответствие с изискванията на Закона за счетоводството, Националните счетоводни стандарти, приети с ПМС № 46 / 21.03.2005 г., указанията на МФ - ДДС 20 / 2004 г., с които се регламентира приложимостта им в отчетността на бюджетните предприятия, ДДС № 14 от 2013 г., ДДС 05 / 30.09.2016 г., както и вътрешни нормативни актове, утвърдени от ръководството на предприятието. Възприети са основните счетоводни принципи съгласно ЗСч, определен е моделът на организация на счетоводството с цел получаване на систематизирана информация за отчитане дейността на предприятието и съставяне на годишния финансов отчет. През 2023 г. счетоводството се осъществява чрез програмен продукт "Ажур" на „Бонев Софт Одитинг“ ООД гр. София. Отчетността е организирана в три обособени отчетни групи - "Бюджети"; "ССЕС", в т. ч. НФ-КСФ и РА; "Други сметки и дейности". В тази връзка са изготвени оборотни ведомости за всяка една отчетна група, както и сборен баланс на Община Първомай.

Община Първомай е обособено бюджетно предприятие на самостоятелен баланс, което включва в състава си четиринадесет второстепенни разпоредители с бюджет: Образование и Култура, Дом за пълнолетни лица с физически увреждания и дванадесет училища на делегиран бюджет (Приложение № 1).

АКТИВ А. НЕФИНАНСОВИ АКТИВИ 1.

Дълготрайни материални активи

1. Възприет е следният подход за класифициране на един актив като дълготраен: има натурално - веществена форма, използва се за продажба, отдаване под наем, за административни или други цели, очаква се да бъде използван за повече от един отчетен период, стойността на актива може надлежно да се изчисли, от актива се очаква да се получат икономически изгоди.

Земите, горите и трайните насаждения, инфраструктурните обекти, активите с историческа и художествена стойност и книгите за библиотеките се изписват на разход в момента на тяхното придобиване, след което се капитализират в отчетна група ДСД, с изключение на земите, прилежащи към сгради, които се капитализират в отчетна група Бюджет.

С утвърдената счетоводна политика за 2023 г. е приет праг на същественост за признаване на дълготраен материален актив - 1000 лева (без ДДС), с изключение на компютрите, които се завеждат като ДМА при праг на същественост 500 лева.

2. Дълготрайните материални активи първоначално се представят по цена на придобиване. Цената на придобиване е: покупната цена и всички преки разходи за

привеждане на актива в работно състояние; себестойност - когато са създадени в предприятието; справедлива цена - когато са получени в резултат на безвъзмездна сделка;

3. Възприет е следният подход за класифициране на последващите разходи по поддръжка и ремонт на дълготрайни материални активи:

- поддръжка, дребни ремонти и подобрения се отчитат като текущи разходи;
- значими подобрения, реконструкции и модернизации, които удължават срока на годност, увеличават капацитета и производителността на дълготрайния актив се капитализират и увеличават неговата отчетна стойност.

4. *Оценка на дълготрайните материални активи след първоначалното признаване*

По отношение на оценките след първоначално признаване на ДМА, се прилагат разпоредбите на т. 16.23 от ДДС 20 / 2004 г. на МФ.

Препоръчителен подход е възприет за всички активи от подгрупи 203, 204, 205, 206 и 209, който изисква след първоначалното признаване като актив всеки отделен дълготраен материален актив да се отчита по цена на придобиване, намалена с натрупаната загуба от обезценка.

Към 31.12.2023 г. по баланса на Общината се водят ДМА в общ размер от 150 898 873,68 лв., в т. ч. в група „Бюджет“ – 49 439 906,86 лв., в група ДСД – 101 458 866,82 лв. По видове ДМА са както следва: прилежащи към сгради и съоръжения земи в група Бюджет – 10 952 426,78 лв. сгради – 21 025 908,49 лв., компютри, транспортни средства, оборудване – 16 626 370,08 лв., стопански инвентар и др. ДМА – 798 518,83 лв., ДМА в процес на придобиване – 4 648 766,15 лв., инфраструктурни обекти – 79 787 601,35 лв., активи с художествена стойност – 213 699,70 лв., земи, гори и трайни насаждения – 21 205 743,38 лв. и книги в библиотеките – 251 922,39 лв.

Стойността на ползваните чужди ДМА към 31.12.2023 г. в рамките на Общината е в размер на 48145,95 лева, представляващи крайно дебитно салдо по сметка 9110, а на чуждите материални запаси е 3393 лв., представляващи крайно дебитно салдо по сметка 9120. Всички чужди активи са в група „Бюджет“.

5. Съгласно възприетата счетоводна политика на Общината не е налице отписване на ДМА, когато се извеждат временно от употреба - за ремонтване, за подобрения, за консервиране и т. н. Разходите за извеждане от употреба и последващото им въвеждане се отчитат като текущи разходи за периода, през който са възникнали. През отчетния период в Община Първомай няма временно изведени от употреба ДМА-.

II. Нематериални дълготрайни активи

За отчитането на нематериалните дълготрайни активи (НМДА) се прилагат правилата при отчитане на ДМА, съобразени с естеството, характерът и спецификата на НМДА.

Дълготрайните нематериални активи са установими нефинансови ресурси, които нямат физическа субстанция, имат съществено значение при употребата им и от използването им се очаква икономическа изгода. Дълготрайните нематериални активи при покупка се оценяват по цена на придобиване, която включва покупната цена и всички преки разходи по подготовка на актива за ползването му, при безвъзмездна сделка - по справедлива стойност, в резултат на апортна вноска - по стойността, определена от вещи лица, назначени от съда.

За класифицирането и признаването на НМДА важат същите прагове на същественост (1000 лв.) и правила като на ДМА, с изключение на програмните продукти, които се признават балансово за НМДА, независимо от стойността, на която се придобиват.

Нематериалните активи, които попадат под стойностния праг на същественост, се изписват на разход към момента на тяхното придобиване.

Община Първомай прилага препоръчителния подход при оценката на НМДА след първоначалното им признаване. За НМДА се извършва преглед за обезценка веднъж на три години в съответствие с новите указания на Министерството на финансите, дадени с ДДС № 07 от 22.12.2017 г.. За отчетната 2023 година не е извършен преглед за обезценка на ДМА и НДМА. Обезценка на ДМА и НДМА бе направен през 2022г.

Към 31.12.2023 г. по баланса на Община Първомай се водят нематериални дълготрайни активи на обща стойност 119 387,93 лева.

Предвид несъщественния размер на наличните НДМА по баланса на общината и съгласно т. 38.5 от ДДС 20 / 2004 г., не се налага подробното им оповестяване.

111. Краткотрайни материални активи

По сметките за материалните запаси се отчитат горива, канцеларски материали, храна, консумативи и други материали, които са на склад. Материалните запаси в употреба се отчитат по задбалансови сметки като други активи в употреба, изписани на разход. При тяхната покупка се заприходяват по цена на придобиване (историческа цена) или доставна стойност. Стоково-материалните запаси се отписват по метода на средно претеглената величина. Закупените материали, които не се предават за складово съхраняване се изписват като текущи разходи. На първичният документ (фактура) се извършва заверка с подпис, за направлението на разхода, от лицето, отговорно за влагането в употреба.

Наличните материални запаси по баланса на Общината към 31.12.2023 г. са в размер на 299 520,50 лв., заведени в група «Бюджет» - 297 174,75 лв. и в група СЕС – 2345,75 лв..

Имайки предвид определението за *нетна реализируема стойност*, дефинирана в НСС 2 Отчитане на стоково-материалните запаси, то тази стойност, която се базира на евентуалната продажна цена, намалена с разходите за завършване на производствен цикъл и разходите за продажба, не се различава значително от отчетната стойност на СМЗ. Наличните материални запаси по баланса на Общината към 31.12.2023 г. не са употребими в производствен цикъл и свързана с това стопанска дейност, предназначени са за бюджетна дейност /в по-голямата си част/ и няма съществена разлика между стойността, по която се отчитат СМЗ, и тази на евентуалната им продажна цена.

В системата на първостепенния разпоредител на обобщено ниво тези позиции не са съществени, поради което съгласно т. 2.4 от ДДС 20 / 2004 г. разпоредбите на т. 12 „в“-„ж” от НСС 2 не са задължителни.

Б. ФИНАНСОВИ АКТИВИ

I. Дялове и акции

Включват предоставени средства в други предприятия под формата на акции и дялове, имащи характер на дългосрочни инвестиции. Първоначалната им оценка включва разходите за придобиване на инвестицията, а при апорт - по оценка на вещи лица.

Към 31.12.2023 г. Община Първомай има съучастия в 7 търговски дружества, от които две, заведени по сметка 5111 „Мажоритарни дялове и акции” и пет - по сметка 5114 „Други дялове и акции”. Данни за всички търговски дружества са оповестени съгласно т. 24.2 от ДДС 20 / 2004 г. на МФ, в Справка за участието на Общината в търговски дружества - Приложение № 2, което е неразделна част от настоящите пояснителни сведения. Изменението на инвестициите на Общината в тези дружества в резултат от промените в собствения капитал, в т. ч. и на финансовия резултат на дружествата, е отразено в по сметки 5111 и 5114. Последващата оценка на инвестициите на общината в мажоритарни и други дялове и акции се извършва чрез прилагане метода на собствения капитал по реда на т. 28.4 от ДДС 20 / 2004 г. на МФ.

II. Други вземания

Те включват вземания от клиенти, от предоставени аванси, от подотчетни лица, съдебни и присъдени вземания, вземания по заеми, други вземания. Към 31.12.2023 г. по баланса на община Първомай са отчетени вземания в общ размер от 2 150 504 лв., които са в група Бюджет. Елиминирани са вътрешните разчети между групите: СЕС и Бюджет – 99 683,48 лв., като последните са вътрешни разчети по сметка 4684; между Бюджет и ДСД – 120 000,00 лв., отчетени като задължения в група „Бюджет” по сметка 4630 и вземания в ДСД по сметка 4614; между Бюджет и ССЕС – 57 142,17 лв.

Просрочените вземания към 31.12.2023 г. на община Първомай са в общ размер от 2 150 504 лв., като от тях 2 141 375 лв. са местни вземания и 9 129 лв. са държавни. Най - големият размер просрочени вземания се формира от публични общински вземания в размер на 2 010 207 лева, осчетоводени по сметка 9912 въз основата на справка от отдел „Местни приходи”.

Приложена е Справка за просрочените вземания и задължения - Приложение № 3.

III. Парични средства

Парични средства са притежаваните от предприятието авоари като касови наличности и наличности в банкови сметки. В зависимост от тяхното местонахождение те се класифицират като: парични средства в брой и парични средства в банки. Към 31.12.2023 г. касовата наличност е равна на нула, а наличностите в банкови сметки са както следва: в група Бюджет – 3 362 81,16 лв.; в група ССЕС – 88 177,12 лв., (сметки с код 7443), и в група ДСД- 380 909,25 лева.

ПАСИВ А. КАПИТАЛ В БЮДЖЕТНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Капиталът на бюджетното предприятие е остатъчната стойност на активите след приспадането на всичките му пасиви. През годината текущо не са вземани счетоводни операции, засягащи пряко капитала.

Б. ПАСИВИ

Пасивите на предприятието са съществуващи негови задължения, които произтичат от минали събития и чието уреждане се очаква да доведе до изтичане на ресурси - носители на икономическа изгода.

I. Дългосрочни задължения

Община Първомай има дългосрочни задължения (със срок за погасяване над 12 месеца) към 31.12.2023 година в размер на 114 896,63 лева, които се формират от един кредит от Фонд ФЛАГ, за собствено участие на общината по проект „Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в град Първомай“; 1 000 000,00лв – кредит от Търговска Банка Д, за разплащане на стари задължения към доставчици и възстановяване на част от заема в набирателната сметка. За общинският дълг под формата на банков заем Община Първомай има Решение на Общински съвет № 157/25.03.2021г.; 500 000,00лв – просрочен безлихвен заем към МФ.

II. Краткосрочни задължения

Краткосрочни са задълженията, чийто срок на уреждане е по-кратък от 12 месеца. Към 31.12.2023 г. Общината има общо задължения в размер на 4 120 838,37лв., които след елиминиране на вътрешните насрещни салда (общо 287 551,51лв., включително и сметка 4544- 10 725,85 лв.) остават 3 833 286,86 лв. В група „Бюджет“ те са 2 548 228,58 лв., в група СЕС 784 083,74лв. и в „ДСД“ – 500 974,54лв. Последните са задължения за депозити и гаранции. В група „Бюджет“ задълженията са както следва: към доставчици – 582 974,54 лв., по аванси – 541 908,56 лв., за данъци и такси – 73 137,58 лв., за социални и здравни осигуровки – 395 831,61 лв., към персонал – 834 376,29 лв., вътрешни заеми – 120 000 лв.

В група ССЕС задълженията са в общ размер от 784 083,74 лева, в т. ч. към доставчици, за данъци, осигуровки и задължения към персонал общо – 726 941,57 лв., временни безлихвени заеми към бюджета – 57 142,17 лв..

Към 31.12.2023 година Община Първомай има просрочени задължения в общ размер от 890 529 лева. Просрочени те задължения са формирани от задължения за текущи разходи

- 15690 лева просрочени данъци, вноски, такси и административни санкции – държавни дейности
- 225 695 лева. просрочени задължения към доставчици – местни дейности
- 42230 лева – просрочени задължения към персонала – местни дейности
- 500 000 лева – просрочени задължения по заеми – местни дейности
- 106 914 лева – други просрочени задължения – местни дейности

111. Провизии

По отношение на провизирането в утвърдената счетоводна политика се възприема подход на определяне на *групова и индивидуални провизия*. В системата на първостепенния разпоредител се прилага унифицирана счетоводна политика за провизиране на вземанията. Ежемесечно просрочените вземания се отразяват по задбалансовите сметки от подгрупа 991 „Статистика за просрочени вземания“. Не се извършва провизиране и обезценка на вземания от бюджетни предприятия.

Във връзка с т. 37.6 от ДДС 20 / 2004 г. на Министерство на финансите се извърши преглед на сметка

4917 „Провизии за непублични вземания” с начално салдо 63 647,46 лв. През 2023 г. се отписаха провизирани вземания, в размер на 15 792,61 лв. през месец декември. Начислиха се нови провизии в размер на 13 196,04 лв. Така салдото по сметка 4917 към 31.12.2023 г. е в размер на 61 050.89 лева. Извърши се и преглед на сметка 4522 „Разчети с органи на съдебната система” - няма движение през 2023 г..

Провизиите за персонал са отчетени по реда на т. 19.7 от ДДС 20 / 2004 г. Разходите за провизии на персонала, начислени към 31.12.2023 г. по кредита на сметка 4230 са на стойност 925 834,99 лева и включват: очаквани разходи за неползвани отпуски и припадащите се върху тях осигурителни вноски за сметка на работодателя. Начислените провизии за персонала са определени на базата на размерите и съотношенията, приложими през 2023 година.

Други оповестявания

1. Приходи, ССЕС

При отчитане на приходите от данъци и такси с данъчен характер не е възможно пълно прилагане на принципа за текущото начисляване, затова е възприет принципа за признаване на приходите на касова основа. Приходите от наеми, продажби на стоки, продукция и услуги се осчетоводяват в момента на тяхното възникване, като разликата на осчетоводените приходи по съответните приходни счетоводни сметки и тези, отразени в приходните параграфи в касовия отчет представлява начислени, но не събрани приходи или обратно - платени през отчетната година, но начислени от предходната.

През 2023 г. в рамките на Община Първомай са изпълнявани значителен брой проекти, финансирани по оперативни програми на ЕС и три проекта, финансирани от ДФ «Земеделие». Някои от тези проекти са приключени към декември 2023 г., а останалите продължават да се реализират и през следващата година. Във второстепенните разпоредители също се изпълняват проекти, финансирани със средства по оперативни програми от Европейски съюз.

За проследяване на активите, приходите и разходите са изготвени отделни оборотни ведомости, съдържащи информация поотделно за средствата от ПФ-КСФ и РА.

2. Дарения

Всички приходи от дарения, помощи и други безвъзмездно получени суми се отчитат като приход в момента на получаването им. Когато се налага възстановяването на тези суми поради неусвояване или неспазване на клаузите за дарения, връщането на тези суми се отчита в намаление на прихода (включително и за даренията и други безвъзмездно получени суми от минали години). През 2023 г. в Община Първомай са получени текущи парични дарения от страната 5 950,00 лв., представляващи крайно кредитно салдо по сметка 7411, отчетени в група Бюджет. През отчетната година са получени и дарения в натура: текущи – 173 935,84 лв., осчетоводени по сметка 7413, съответно в група «Бюджет».

В Община Първомай има утвърдена Инstrukция за приемане и отчитане на даренията, в която са регламентирани реда за приемане, отчитане, съхранение и разходване на даренията, направени в полза на общината.

3. Инвентаризации

Инвентаризация на активите и пасивите се извършва при спазване на реда и сроковете, предвидени в Счетоводната политика на общината за 2023 г., като се отчита и спецификата на бюджетната дейност. Взети са предвид новите моменти в отчетността на бюджетните организации за 2023 г. съгласно указания на Министерство на финансите ДДС № 10 от 28.12.2017 г. относно определяне срокове за извършване на инвентаризация. Последните са унифицирани в рамките на първостепенния разпоредител с утвърдената Счетоводна политика от 2023 г. съгласно ДДС № 10 / 28.12.2017 г. на Министерство на финансите, запазена и през отчетната година.

През 2023 година в Община Първомай се извърши пълна инвентаризация на материалните запаси, дълготрайни активи, материали в употреба и разчетите на ОБА Първомай. Инвентаризациите се извършват съгласно заповеди на съответните разпоредители с бюджет. За извършените дейности са изготвени инвентаризационни описи и сравнителни ведомости, протоколи за брак и липси на активи, които са подписани

от членовете на инвентаризационните комисии и утвърдени от ръководителите, след което са взети съответните счетоводни записвания. При инвентаризацията се установяват и отразяват отделно липсите, излишъците и неправилно отчетените активи и пасиви.

4. Поети ангажменти

Община Първомай има поети ангажменти по подписани договори към 31.12. 2023 г. в общ размер от 15 233 832,29 лева, като по-голямата част от тях са в група Бюджет – 12 280 618 лева.

Стойността на поетите ангажменти към 31.12.2023 г. съгласно подписани договори в група „Бюджет“ възлиза на 18 801 104,40 лева и представлява крайно кредитно салдо по сметка 9200 „Поети задължения по договори“. От общият размер на поетите ангажменти по подписани договори в местните дейности за текущи разходи са 6 206 755 лв., за капиталови разходи – 8 819 824 лв. и за помощи и трансфери 207 253 лв. Информация за началните салда и изменението на поетите ангажменти е отразена в Справка, приложена към пакета с документи по т. 14 от придружителното писмо.

5. Други

Съгласно изискванията за оповестяване на свързаните лица - предприятия с нестопанска цел (т. 24.3 от ДДС 20 / 2004 г.) - читалища, е приложена Справка - Приложение № 4 с необходимите данни за тях.

Съгласно т. 24.5 от ДДС 20 / 2004 г. на Министерството на финансите за оповестяване на подведомствени те разпоредители, прилагаме Справка - Приложение № 1 .

На основание т. 17.15 от ДДС' 20 / 2004 г\, когато между бюджетни предприятия се предоставят активи за безвъзмездно ползване, следва да бъдат начислени приписани приходи / разходи еднократно към края на годината в един и същ размер в двете бюджетни предприятия. В изпълнение на това в Община Първомай бяха начислени приписани приходи за 2023 г. в размер на 66 880,11 лв. Счетоводните записвания са: Дт см. 7682 / Кт см. 7181.

Във връзка с т. 17.13 от ДДС 20 на МФ са начислени приписани приходи за 2023 г. в размер на 125 281,70 лв. за предоставено право на ползване на активи на небюджетни предприятия, осчетоводени по дебита па сметка 6454 и гю кредита на сметка 7181.

Разходите за произведената продукция по стопански начин са отчитани първоначално по дебита на сметки от група 60. а в следствие отнасяни по кредита на сметка 6503 „Придобиване на материални запаси по стопански начин“, чийто кредитен оборот в размер на 73 363,64 лв. показва стойността на произведената продукция. Приходите от продажбата на продукцията се отчитат по кредита па сметка 7113 „Приходи от продажба на продукцията“ и са в размер на 45 871,68 лв.

На основание г. 16.5 от ДДС № 20 от 2004 година на МФ. за ДМА, придобиването на които не е приключило през 2023 г., натрупаните разходи по сметките от подгрупа 607 на СБО. са отнесени по съответните сметки от подгрупа 207 и 220 в отчетна група ДСД.

В края на годината, съгласно разпоредбите на т.т. 48 - 49 от ДДС 20 / 2004 г. на Министерство на финансите, са начислени всички разходи и приходи, отнасящи се за 2023 г., включително и в случаите, когато документите за тях са издадени през следващата година. Като приходи, платими през 2024 г. са осчетоводени такива в размер на 47 941,55 лв., която сума представлява крайно дебитно салдо по сметка 4961 “Коректив по вземания от местни лица” и по кредита на съответните сметки от група 70. Начислени са и разходите, отнасящи се за отчетната година, документите за които са издадени в началото на следващата, като същите са осчетоводени по дебита на съответните сметки от група 60 и по кредита на сметка 4971 “Коректив за задължения към доставчици - местни лица” в размер на 57 488,36 лева.

През 2023г. се начислиха амортизации на всички активи при спазване изискванията на ДДС № 05 / 2016 г. па Министерство на финансите и в съответствие с утвърдената Амортизационна политика на община Първомай, която е неразделна част от Счетоводната политика. С така утвърдената амортизационна политика са унифицирани процесите по начисляване на амортизации в рамките на първостепенната система община Първомай.. Самото начисляване на амортизации текущо през годината се извършва автоматизирано за всички разпоредители с бюджет чрез ПП «Ажур» па Бонев Софт Одигинг ООД.

Към 31.12.2023 г. показателите по чл. 130 а от ЗПФ за община Първомай не надвишават допустимите граници .

Приложения :

1. Приложение № 1 - Списък на подведомствените разпоредители с бюджет 2023 г.
2. Приложение № 2 - Справка за търговските дружества с общинско участие 2023 г.
3. Приложение № 3 - Справка за просрочените вземания и задължения за 2023 г.
4. Приложения № 4 - Справка за свързаните лица - организации с нестопанска цел, Читалища

Изготвил:

Гергана Павлова

Главен счетоводител

Община Първомай